

V tomto čísle:

V nedeľu sa Taliani v referende rozhodnú o zmene ústavy a rozdelenia právomoci inštitúcií či zotrvaní vlády premiéra Renziho

Putin neplánuje zrušiť embargo na dovoz potravín do Ruska, ich ceny naďalej v Rusku rastú

Ekonomika USA vykázala za 3. Q. medziročný rast 3,2 %, ťahaný bol najmä domácou spotrebou

Členovia OPEC-u sa dohodli na znížení celkovej ťažby ropy, zmysel dohody závisí od postoja Ruska

Parlament schválil rozpočet Slovenska pre rok 2017, očakáva sa rýchlejší ekonomický rast na úrovni 3,5 %

KTORÉ METROPOLY SÚ PRE BÝVANIE NAJDOSTUPNEJŠIE ?

Pre súčasný stav svetovej ekonomiky je charakteristický nízky rast cenovej hladiny (v niektorých krajinách až pokles). V indexe spotrebiteľských cien však vystupuje jedna položka – bývanie. Ceny nehnuteľností a prenájmov vo väčšine ekonomík rastú ďaleko vyšším tempom ako ostatné položky spotrebného koša a Slovensko, najmä Bratislava, nie je výnimkou. Na nasledujúcich stranách sa pozrieme na dostupnosť bývania v rámci Slovenska, V4 a aj vybraných miest z celého sveta.

Pri skúmaní dostupnosti bývania sa zameriame na niekoľko základných kategórií, ktoré budeme navzájom porovnávať. V rámci porovnania slovenských krajov to budú čistá mzda, cena bytu (vychádzame z cien nehnuteľností podľa NBS a pri porovnaní používame byt o veľkosti 50 m²) a mesačná výška hypotéky. Pri výpočte výšky hypotéky používame 2%-nú úrokovú sadzbu a 30 ročnú splatnosť s tým, že k tejto sume pripočítavame ďalších 100 eur na energie. Na základe tohto modelu porovnáваме dostupnosť bývania v krajoch Slovenska. Pri porovnaní vychádzame z údajov za druhý kvartál 2016.

Priemerná hrubá mzda na Slovensku je 901 eur, čo v čistom vychádza na 692 eur. Priemerná cena bytu je 1279 eur/m², čo pri byte

o veľkosti 50 m² tvorí 63 950 eur. Keby si Slovák zobral hypotéku pri takýchto podmienkach, tak by (spolu s energiami) na bývanie vynakladal zhruba 336 eur mesačne a na bývanie by tým pádom dával 48,6% svojich príjmov. Toto sa samozrejme líši od jednotlivých krajov, kde u rozdiely v mzdách aj cenách.

Bratislava sa nachádza výrazne nad ostatnými krajinami, kde byt o veľkosti 50 m² stojí až 89 tisíc eur, čo je napr. oproti Trenčianskemu kraju 2,8 násobne vyššia cena. Pri stanovených podmienkach tak Bratislavčan na hypotéku + energie mesačne dáva 430 eur zatiaľ čo Trenčan 219 eur. Čistá mzda v Bratislavskom kraji je 870 eur a v Trenčianskom 616 eur. Bratislavčan na bývanie teda používa 49% svojej mzdy zatiaľ

čo Trenčan 36%. Zaujímavé však je porovnanie ostávajúcej mzdy po zaplatení bývania. Obom totiž ostáva 374 eur. Aj napriek omnoho drahšej nehnuteľnosti v Bratislave ostáva obom po zaplatení bývania rovnaké množstvo prostriedkov kvôli lepším mzdovým podmienkam v Bratislave. Iný obraz nám poskytuje napríklad Prešovský kraj. Tu stojí byt o veľkosti 50 m² zhruba 38 tisíc eur čo je stredne vysoká cena v rámci Slovenska. Platy sú tu však najmenšie a priemerná čistá mzda vychádza len na 544 eur. Na mesačnú splátku hypotéky + energie použije Prešovčan 44% svojej čistej mzdy a ostáva mu tak len 275 eur, čo je o 100 eur menej ako v Bratislavskom kraji a najmenej spomedzi všetkých Slovenských krajov. Zaujímavé tu teda je zistenie, že obyvateľovi Bratislavského

Kraj	Čistá mzda	Cena bytu o veľkosti 50 m ²	Hypotéka + energie	Podiel hypotéky (s energiami) na čistej mzde	Ostávajúca mzda
Bratislavský	870 €	89 250 €	430 €	49,4%	374,14 €
Trnavský	646 €	43 000 €	259 €	40,1%	355,28 €
Trenčiansky	616 €	32 100 €	219 €	35,5%	373,62 €
Nitriansky	565 €	29 050 €	207 €	36,7%	336,15 €
Žilinský	609 €	40 950 €	251 €	41,3%	327,37 €
Banskobystrický	597 €	36 700 €	236 €	39,5%	334,22 €
Prešovský	544 €	38 000 €	240 €	44,2%	275,45 €
Košický	634 €	46 100 €	270 €	42,6%	329,53 €

kraju aj napriek najvyšším cenám nehnuteľností po zaplatení bývania ostáva k dispozícii najväčšia peňažná suma. Keby sme toto chceli špecifikovať na Bratislavu, tak by nám po zaplatení bývania vyšla ešte vyššia suma, keďže priemerná čistá mzda v Bratislave je zhruba 1000 eur.

Po porovnaní podmienok bývania na Slovensku prejdeme na porovnanie v rámci V4. Tu sme pre komparáciu najväčších miest krajín V4 použili dáta zo stránky Numbeo. Ako hlavné porovnanie dostupnosti bývania v rámci miest tu používame priemerný prenájom jednoizbového bytu mimo centra mesta. Pri výpočte hypotéky používame priemernú cenu na m² bytu mimo centra mesta (opäť o veľkosti 50 m²), 30 ročnú splátku hypotéky a aktuálnu úrokovú sadzbu (2% pri slovenských a českých mestách a 3,7% resp. 3,8% pri maďarských a Poľských mestách). Okrem toho sme tu pridali aj ukazovateľ parity kúpnej sily (PPP Index), ktorým Numbeo meria reálnu kúpnu silu obyvateľov daného mesta vzhľadom na výšku cien a čistej mzdy (báza je 100 bodov, čo predstavuje reálnu kúpnu silu obyvateľov New Yorku. Bratislava má hodnotu indexu 73,2 bodu, čo znamená, že si priemerný Bratislavčan môže za svoju mzdu reálne dovoliť o 26,8% statkov a služieb menej ako obyva-

teľ New Yorku). Všetky ceny sme prepočítali na eurá pomocou aktuálneho výmenného kurzu.

Spomedzi skúmaných miest V4 zarábali v čistom najviac obyvatelia Prahy (921 eur), Bratislavy (903 eur) a Varšavy (839 eur). Prenájom sa v rámci týchto hlavných miest nachádzal na veľmi podobnej úrovni. Najdrahší bol v Bratislave (394 eur) a najlacnejší vo Varšave (377 eur). Zároveň sa pohyboval aj proporčne ku mzdám, keď obyvateľ Varšavy dal na nájom 44,9% svojej mzdy, Bratislavčan 43,7% a Pražan 41,7%. V Prahe je dostupnosť bývania teda o niečo lepšia no nedá sa hovoriť o veľkých rozdieloch. Čo sa ostávajúcej mzdy po prenájme týka, tu takisto najlepšie vychádza Praha (537 eur) a Praha má tým pádom aj najlepší ukazovateľ PPP Index (83,8), čo znamená, že si jej obyvatelia môžu reálne dovoliť najviac spomedzi spomínaných miest. Bratislavčanovi po zaplatení nájmu ostáva 508 eur a obyvateľovi Varšavy 462 eur. Vo Varšave však je index PPP o niečo vyšší ako v Bratislave (78,8 vs 73,2) a to z toho dôvodu, že 462 eur vo Varšave má väčšiu kúpnu silu ako 508 eur v Bratislave (cenová úroveň na Slovensku je najvyššia spomedzi krajín V4).

Na rozdiel od týchto miest je situácia s bývaním v Budapešti horšia.

Priemerný nájom tu je síce len 268 eur no priemerná čistá mzda sa nachádza na úrovni 576 eur, čo je podstatne menej ako v ostatných hlavných mestách V4. Ostávajúca mzda po odrátaní prenájmu tak vychádza na 308 eur. Cenová hladina v Maďarsku je síce nízka, no aj napriek tomu tu index PPP dosahuje len 55,3 bodu a obyvatelia Budapešti si tak môžu dovoliť podstatne menej ako obyvatelia ostatných miest V4.

Čo sa cien nehnuteľností týka, tu je situácia vo všetkých 4 krajinách v pomere k mzdám podobná ako v prípade prenájmu (o niečo vyššie náklady). Pri stanovených podmienkach ukrojí hypotéka zo mzdy najmenej Bratislavčanovi (46,3%) a najviac obyvateľovi Budapešti (49,3%). Pri porovnaní krajín V4 sme sa pozreli aj na niekoľko iných miest, ktoré sa nachádzajú v databáze Numbeo. V rámci Česka a Poľska boli rozdiely medzi mestami minimálne no v rámci Slovenska (Bratislava – Košice) a Maďarska (Budapešť – Debrecín) bol rozdiel medzi kúpnu silou obyvateľov už viditeľný.

Mesto	Čistá mzda	Nájom	Ostávajúca mzda	Prenájom/mzda	Hypotéka + energie	Hypotéka/mzda	PPP Index
Bratislava	903 €	394 €	508 €	43,7%	418 €	46,3%	73,2
Košice	666 €	332 €	334 €	49,9%	299 €	44,9%	59,5
Praha	921 €	384 €	537 €	41,7%	453 €	49,2%	83,8
Brno	815 €	302 €	513 €	37,1%	368 €	45,2%	83
Olomouc	744 €	245 €	499 €	33,0%	270 €	36,3%	85,6
Budapešť	576 €	268 €	308 €	46,6%	284 €	49,3%	55,3
Debrecín	389 €	173 €	216 €	44,5%	207 €	53,1%	43,9
Varšava	839 €	377 €	462 €	44,9%	390 €	46,5%	78,8
Vroclav	722 €	328 €	394 €	45,5%	315 €	43,6%	77,4
Krakov	735 €	312 €	423 €	42,4%	343 €	46,8%	75,5

Na záver analýzy sa pozrieme na stav dostupnosti bývania vo vybraných mestách z celého sveta. Tu takisto vychádzame z ukazovateľov stránky Numbeo a zaoberať sa budeme predovšetkým porovnaním miezd, prenájmu a kúpnej sily obyvateľstva. Kvôli rozdielnym podmienkam sme sa už nevenovali výpočte hypoték a namiesto toho budeme uvádzať jednoduchý ukazovateľ – koľko celých čistých miezd by si obyvateľ daného mesta musel odložiť, aby si (odhladiac od zmien v cenovej hladine a možnosti zhodnotenia úspor) mohol dovoliť byť o veľkosti 50 m² mimo centra mesta.

V medzinárodnom porovnaní už vidíme omnoho väčšie rozdiely ako v rámci krajín V4. Výška nájmu sa tu rozprestiera od 255 eur v Bombaji po 1726 eur v New Yorku. Takisto sú tu aj veľké rozdiely v čistej mzde, ktorá je najnižšia v Budapešti (576 eur) a najvyššia v Zürichu (5078 eur). Zürich je spomedzi nami vybraných miest najlepší v dostupnosti bývania. Prenájom vo výške 1224 eur patrí síce medzi najvyššie no vzhľadom na mzdu stojí bývanie obyvateľov Zürichu len 24% mzdy. Po bývaní tak k dispozícii majú až 3855 eur, čo je ďaleko vyššia suma ako vo všetkých ostatných mestách. Tu však netreba zabúdať na podstatne vyššiu cenovú hladinu vo Švajčiarsku. Aj

napriek tomu je však reálna kúpna sila obyvateľov Zürichu o 58% vyššia ako v prípade New Yorku a dvojnásobne vyššia oproti Bratislave. Okrem Zürichu je dobrá dostupnosť bývania aj v Mníchove a Sydney, kde prenájom z mzdy neukrajuje ani 40% a cenová hladina je na takej úrovni, že v indexe PPP tieto mestá dosahujú 120-130 bodov. Tokijčania na prenájom dávajú takisto malú čiastku (26%) no kvôli vysokým cenám tovarov a služieb je ich reálna kúpna sila v indexe PPP zhruba na úrovni New Yorku.

Z hľadiska čistých miezd sa vysoko nachádza aj New York (3663 eur) no kvôli drahému prenájomu je reálna kúpna sila obyvateľov New Yorku na úrovni 100 bodov (v rámci USA je kúpna sila obyvateľov New Yorku kvôli vysokému prenájomu nízka. Väčšina ostatných veľkomiest Spojených štátov sa v indexe PPP nachádzajú na hodnote 130+). Podobne ako New York je na tom aj Londýn, ktorého obyvateľia na prenájom musia dávať až 56% svojej čistej mzdy. Z tohto dôvodu je reálna kúpna sila Londýňčanov len na úrovni 88, čo je len o niečo viac ako v Prahe. Singapur a Hong-Kong sa nachádzajú zhruba medzi Londýnom a New Yorkom. Dobrá dostupnosť bývania je aj v Paríži a vo Viedni, kde obyvateľia na prenájom nedávajú viac ako 35% svojej mzdy.

Tu sa však na rozdiel od Mníchova a Sydney cenová hladina tovar a služieb nachádza vzhľadom na čistú mzdu vysoko a ich reálna kúpna sila je blízko New Yorku.

Slabá dostupnosť bývania je zas v Moskve a Rio De Janeiro. V prípade týchto miest ukrajuje prenájom viac než 60% čistej mzdy, čo na zvýšnú spotrebu necháva len malý priestor. Z tohto dôvodu tu index PPP dosahuje hodnotu 45-60 bodov, čo je podstatne horšie oproti ostatným skúmaným mestám.

Čo sa kúpy bytu týka, tu sú v jednotlivých mestách výrazné rozdiely. Extrém predstavujú napríklad Hong-Kong a Londýn, kde pri obyvateľ zarábajúci priemernú mzdu musel celú túto mzdu odkladať viac než 15 rokov, aby si mohol dovoliť byť o veľkosti 50 m². Naopak obyvateľovi Zürichu, Budapešti, Varšavy, Viedne, Sydney a Bratislavy by stačilo „len“ 8 rokov. V mnoho mestách je teda kúpa nehnuteľnosti za priemernú mzdu takmer nemožná, preto je prenájom často krát jediná možnosť.

Mesto	Čistá mzda	Nájom	Ostávajúca mzda	Prenájom/mzda	Cena na m ²	Počet miezd na kúpu bytu	Index PPP
Zürich	5 078 €	1 224 €	3 855 €	24,1%	7 891 €	78	158,18
New York	3 663 €	1 726 €	1 937 €	47,1%	8 258 €	113	100
Sydney	3 208 €	1 234 €	1 975 €	38,5%	6 033 €	94	121,86
Singapur	2 695 €	1 312 €	1 383 €	48,7%	7 506 €	139	97,99
Mníchov	2 579 €	767 €	1 812 €	29,7%	5 212 €	101	132,87
Hong-Kong	2 549 €	1 359 €	1 190 €	53,3%	13 913 €	273	91,79
Tokio	2 521 €	646 €	1 875 €	25,6%	6 541 €	130	99,14
Londýn	2 419 €	1 359 €	1 061 €	56,2%	9 273 €	192	87,79
Paríž	2 224 €	765 €	1 459 €	34,4%	5 841 €	131	97,37
Viedeň	1 846 €	521 €	1 325 €	28,2%	3 434 €	93	107,32
Praha	921 €	384 €	537 €	41,7%	1 908 €	104	83,82
Bratislava	903 €	394 €	508 €	43,7%	1 719 €	95	73,15
Varšava	839 €	377 €	462 €	44,9%	1 546 €	92	78,81
Moskva	757 €	466 €	291 €	61,5%	2 110 €	139	60,9
Bombaj	676 €	255 €	421 €	37,7%	2 293 €	170	72,51
Rio De Janeiro	634 €	406 €	228 €	64,0%	2 014 €	159	46,09
Budapešť	576 €	268 €	308 €	46,6%	995,16 €	86	55,29

Dostupnosť bývania sa teda podľa skúmanej oblasti výrazne mení. Pri jej sledovaní treba zohľadňovať viacero faktorov, z čoho najdôležitejšie sú čistá mzda, náklady na bývanie a takisto aj celková cenová hladina tovarov a služieb v danom meste. Videli sme, že v niektorých mestách ako Zürich, Mníchov a Sydney sa dobre zarába a vzhľadom na mzdu tu sú aj relatívne nízke náklady na bývanie a na kúpu tovarov a služieb. Niekde (ako napr. v New Yorku alebo

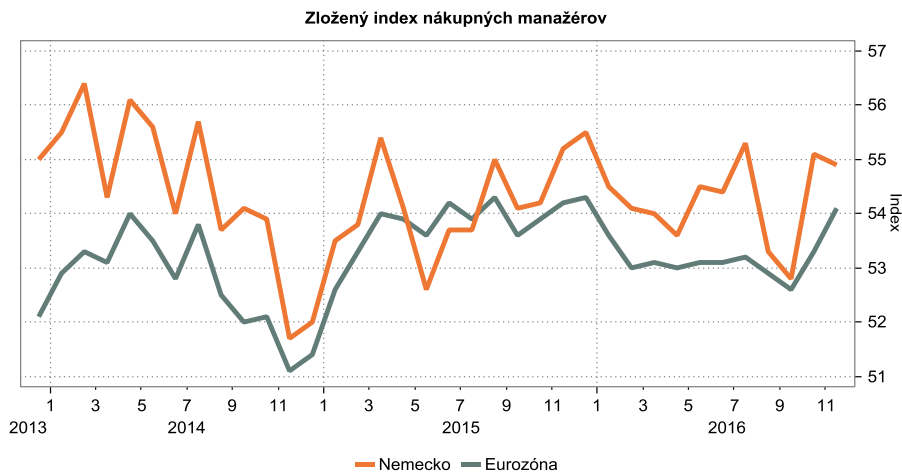
v Londýne) sa pri pohľade na vysoké mzdy zdá, že si obyvatelia môžu oproti Bratislave dovoliť omnoho viac. V skutočnosti tu však prenájom ukrajuje takú veľkú časť mzdy, že reálna kúpna sila 3 a 4-násobne vyšších miezd je len o 20-30% vyššia ako v Bratislave. Z hľadiska kúpy nehnuteľností sú mestá krajín V4 na tom dokonca omnoho lepšie ako mestá s omnoho vyššou čistou mzdou. (rb)

Index nákupných manažérov v Eurozóne

Index nákupných manažérov (PMI) je indikátor, ktorý vypovedá o aktuálnom stave obchodných podmienok v danej oblasti. Otázky sú smerované nákupným manažérom, ktorý vedie najlepšie zhodnotiť ako sa vyvíjajú nové objednávky, úroveň produkcie, stav zásob či rýchlosť dodávok. Zohľadňuje sa tiež zamestnanosť obyvateľstva a rozvoj služieb. Všetko je to následne zohľadnené v zloženom indexe PMI. Pričom jeho hodnota môže byť v rozpätí 0-100, kde 0 znamená, že všetci manažéri považujú situáciu za horšiu a 100 znamená, že sa všetci manažéri vyjadrili k zlepšeniu situácie. Z dlhodobého hľadiska však hodnoty dosahujú v Eurozóne okolo 50 čo predstavuje zachovanie predchádzajúceho stavu. Tak tomu bolo aj v októbri tohto roka, kedy

index dosiahol v Eurozóne 54,1 čo je najvyššia hodnota v tomto roku avšak v porovnaní s minulým rokom je to v podstate rovnaká hodnota. Z grafu vidieť, že rok 2016 bol z pohľadu nákupných manažérov slabší ako rok 2015. Najsilnejšou ekonomikou v Eurozóne je Ne-

mecko, ktoré osciluje v rozmedzí indexu 53-55 po oba spomínané roky. V októbri dosiahol index 54,9 čo je iba mierna medziročná zmena k horšiemu. Veľké výkyvy sa neočakávajú a v najbližšom období bude ekonomická situácia v Eurozóne stabilná. (sd)

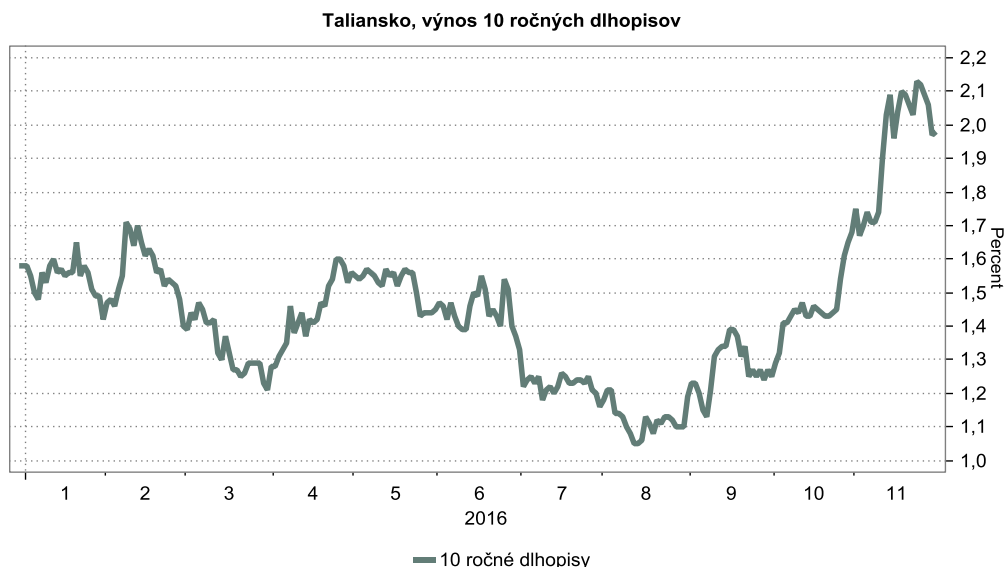
Source: **Macrobond**

Referendum v Taliansku

V Taliansku sa 4. decembra uskutočnil referendum o ústavných zmenách. Predmet referenda má vyriešiť to, aby sa funkcie dvoch komôr talianskeho parlamentu neprekrývali. Po novom by mali len niektoré zákony vyžadovať súhlas oboch komôr. Má tiež znížiť počet členov Senátu z 315 na 100. A viac právomocí pre centrálnu inštitúciu. Kvôli možnosti neschválenia referenda, následne odstúpení premiéra Renziho a všeobecne novej kríze sa investori obávajú a preto začali predávať talianske dlhopisy a akcie. Boja sa totiž otrasov na akciových trhoch. Celková nepriaznivá situácia spôsobila rast výnosov na dlhopisoch na 2,13 %, pričom cena starších dlhopisov klesá. Investori sa preto snažia predávať staršie dlhopisy, kvôli obave, že stratia svoju hodnotu. Platí to hlavne pri 10 roč-

ných dlhopisoch, pretože na 2-ročné a 5-ročné to nemá veľký vplyv. ECB na to reagovala a na podporu Talianska plánuje využiť kvantitatívne uvoľňovanie, ktoré predstavuje 80 miliárd eur mesačne. To znamená, že chce dočasne zvýšiť nákup talianskych dlhopisov s nižšou úrokovou mierou, ktoré investori predávajú. Chce tak urobiť

len v prípade prudkého rastu výnosov z nových dlhopisov, čiže rastu úrokovej miery. Týmto krokom chce zabrániť veľkému nárastu predaja starších dlhopisov. Vyhlásenie ECB ukládnilo investorov, a výnos klesol na 1,97 %. Keďže Taliansko je veľká ekonomika, otrasy na ich finančných trhoch by malo dopad aj na zvyšné krajiny EÚ. (mm)

Source: **Macrobond**

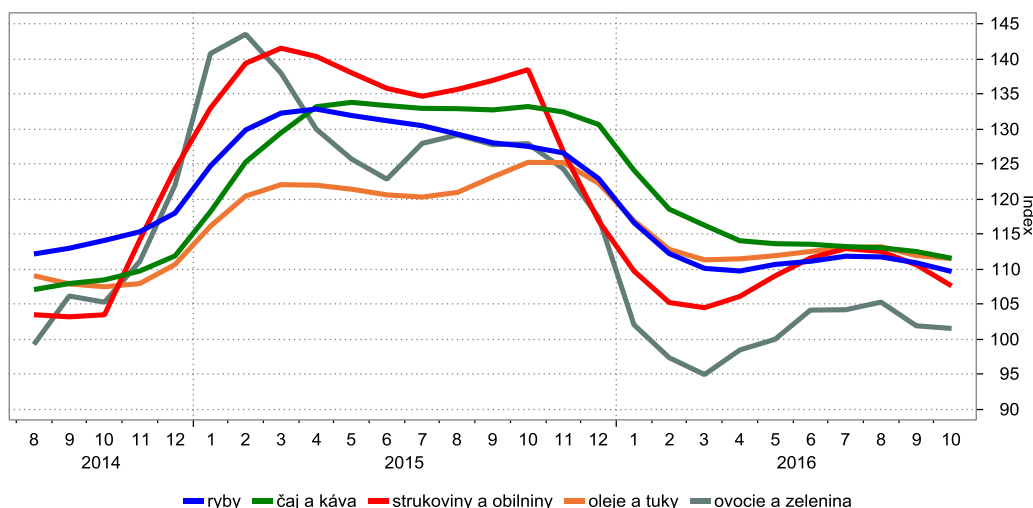
Moskva nezruší zákaz dovozu potravín

Začiatkom augusta 2014 Moskva zaviedla embargo na dovoz potravín z USA, viacerých krajín EÚ, ale aj Kanady, Nórska a Austrálie. Bola to odpoveď na to čo krajiny západu vyhlásili sankcie voči Rusku kvôli anexii Krymu a agresiiám v Donbase. Okrem toho Rusko zaviedlo aj embargo na turecké potraviny, ktoré sa ale postupne ruší. Nedávno Moskva vyhlásila, že potravinové sankcie bude držať tak dlho ako sa len bude dať. Hlavným dôvodom bolo, aby domáci podnikatelia viac investovali, podporila sa domáca spotreba a zvýšila sa potravinová sebestačnosť Ruska. Jediné čo sa ale týmto krokom dosiahlo bolo navýšenie cien potravín až

o 30% čo najviac zastihne domáce obyvateľstvo. Druhým následkom je devalvácia rubľa. Investori považujú tento krok ako protichodný s rozvojom ekonomiky, a preto sa rozhodli nedržať takúto menu a predať ju. Tým klesla jej hodnota. Oslabenou menou sa znevýhodňuje import, pretože pre domácich spo-

trebitelov sú zahraničné potraviny drahšie. Vo všeobecnosti sa dá povedať, že embargá, sankcie na potraviny a podobné opatrenia majú negatívne účinky na hospodárstvo. Obmedzuje sa trhovú ekonomiku, rušia sa obchodné styky čo neprospieva k hospodárskemu rastu. (sd)

Rusko - medziročná zmena cien vybraných potravín (v stálych cenách)

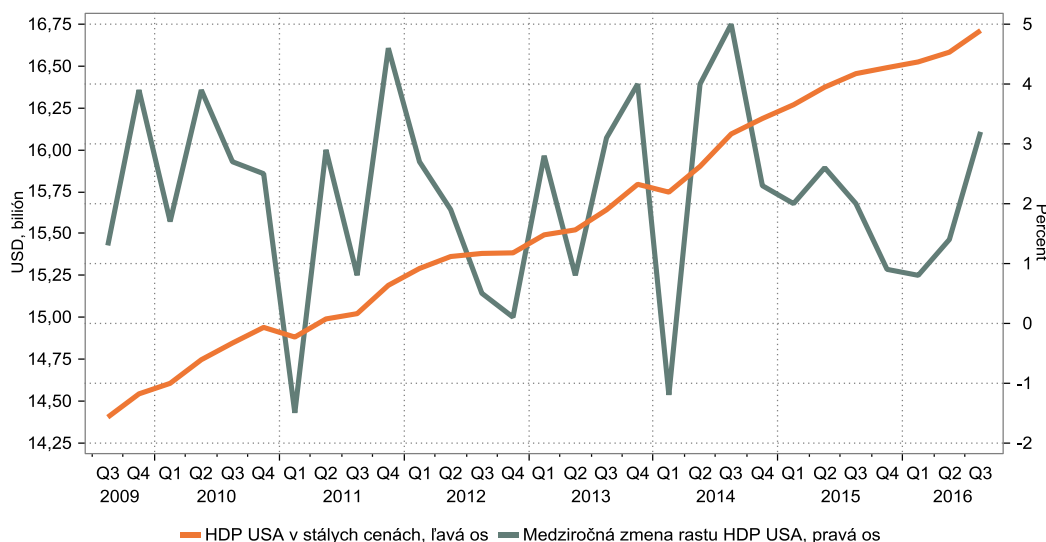
Source: **Macrobond**

Hospodársky rast Spojených štátov amerických

Hrubý domáci produkt dosiahol v USA za tretí kvartál medziročný nárast o 3,2%. Je to najviac za posledné dva roky. Najväčší prínos pre rast HDP mali spotrebiteľské výdavky, ktoré tvoria približne 70% celového HDP. Takmer 3% rast teda spôsobil značné navýšenie HDP. Vysoká spotreba obyvateľstva bude pretrvávajúť čo vyplýva z indexu spotrebiteľskej dôvery, ktorý v novembri dosiahol 107,1, čo predstavuje 9-ročné maximum. Obyvateľstvo teda súčasnú situáciu vníma ako priaznivú pre miano peňazí a očakáva do budúcnosti zlepšenie. Čo brzdilo hospodársky rast boli najmä investície do technológií a podnikov, ktoré klesli o -4,8%. Očakávanou

udalosťou bude decembrové zasadnutie Centrálnej banky, ktorá rozhodne o prípadných zmenách úrokových sadzieb. Očakáva sa navýšenie o 0,25% z aktuálnych 0,5%. Táto správa povzbudila investorov k tomu, aby do USA investovali čo sa premietlo do zvýšeného dopytu

po dlhopisoch na 10 rokov, ktoré sa navýšili o 0,5%. Aj to prispelo k tomu, že dolár výrazne posilnil voči kľúčovým svetovým menám. (sd)

Source: **Macrobond**

Globalizácia – obavy alebo príležitosti

Spomedzi 28 krajín EÚ 45% respondentov (14 936 vzorka) považuje globalizáciu ako hrozbu. Zvyšných 55% ju považuje ako možnosť medzinárodného prepojenia teda obchodovania. Najviac ľudí, ktorí sa cítia ohrození globalizáciou sú v Rakúsku, kde si to myslí 55% a vo Francúzsku kde si to myslí 54%. Ukazuje sa, že táto téma má veľký vplyv na rozhodovanie o tom, kto sa vo voľbách stane novým vodcom. Svedčí o tom aj víťazstvo Trumpa, ktorý prejavoval negatívny postoj voči migrácii. Inšpirovať sa nechal aj rakúsky líder pravicovej strany, ktorý ako sa zdá z mnohých

prieskumov, sa po nedeľných voľbách stane prvý krajne pravicový prezident v EÚ. Francúzsko tiež čaká na voľby v budúcom roku kde by mohla byť úspešná Marine Le Pen, ktorá vo svojich vyjadreniach často hovorí „jeden jazyk, jedna kultúra,“ čím chce poukázať najmä na narastajúcu islamizáciu v krajine. Na druhej strane, i napriek teroristickým útokom, prílev migrantov mal aj pozitívne dôsledky. Ak by do krajiny neprišli aj Francúzsko by malo o pár rokov problémy s vyplácaním dôchodkov, keďže by malo málo pracovnej sily, najmä medzi mladými. Naopak

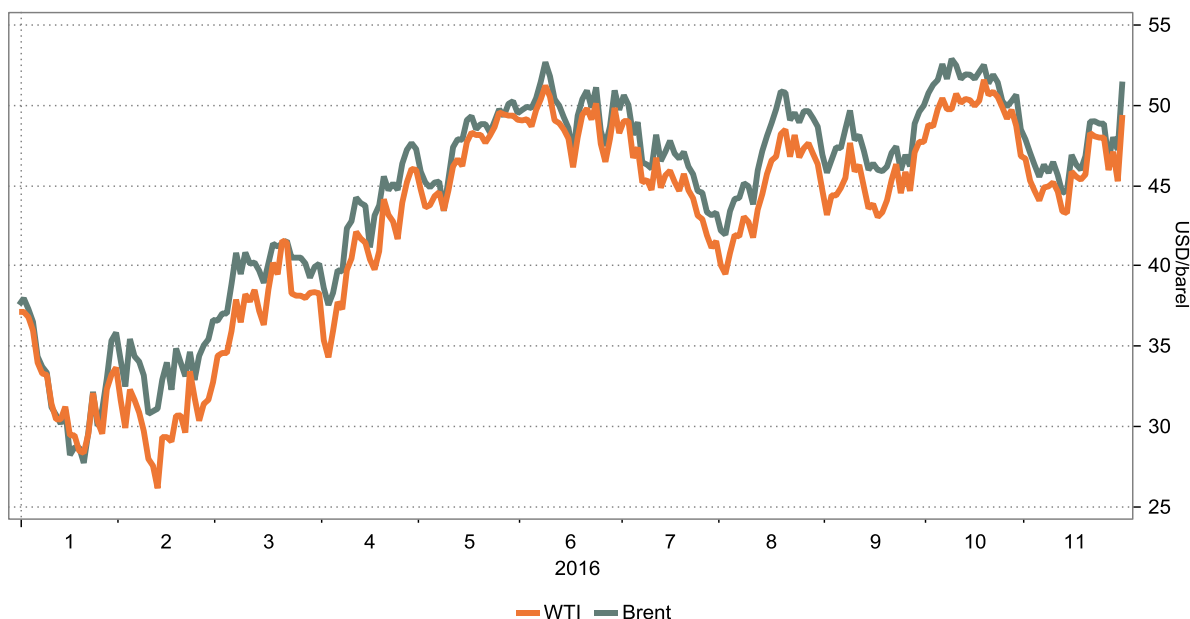
z kľúčových krajín EÚ pociťujú najmenej ohrozenia z globalizácie britskí občania, iba 36% opýtaných. I napriek tomu sa rozhodli opustiť EÚ. Treba podotknúť, že globalizácia je základom svetového trhu. Bez nej by neprebiehala obchodovanie medzi krajinami, nezdíľali by sa informácie a pokročilé technológie. Izolovanie by bolo krokom dozadu vo vývoji ekonomiky ako môžeme vidieť napríklad u Severnej Kórei. (sd)

Členovia OPEC-u sa dohodli na znížení ťažby ropy

Vývoj cien ropy v novembri ovplyvňovalo hlavne očakávané zasadnutie členov OPEC, ktoré sa uskutočnilo stredu 30. novembra. Ropa za mesiac november zaznamenala výkyvy, kedy jej cena rástla aj klesala. Deň pred zasadnutím dosiahla ropa Brent hodnotu 47,23 USD za barel. Deň pred zasadnutím cena ropy poklesla, pretože sa neočakávala dohoda v rámci krajín OPEC-u, keďže Irán a Irak nesúhlasili so znížením ťažby. Ostatné krajiny by potom museli ťažbu znížiť vo väčšej

miere a hlavne Saudská Arábia. Zasadnutie OPEC-u nakoniec skončilo pozitívne, pretože sa dohodli na znížení produkcie na 32,5 mil. barelov denne. Dopomohla k tomu hlavne Saudská Arábia, ktorá zníži svoju produkciu na 10,06 mil. barelov denne. Na druhej strane Irán produkciu zvýši na 3,8 mil. barelov. Tento stav kedy Saudská Arábia bude ochotná ťažiť menej ako ostatné krajiny nie je možný dlhodobo. Znížovanie ťažby začne platiť až od januára 2017. Dohoda spôsobila

rast ceny ropy, kedy v deň zasadnutia ropa Brent dosiahla hodnotu 51,48 USD za barel. Je to zatiaľ najvyššia hodnota za november. Aby sa cena ropy ustálila, je potrebné, aby ťažbu znížili aj iné krajiny, ktoré nie sú členmi OPEC. Je to hlavne Rusko a USA. Ak krajiny OPEC-u znížia ťažbu ropy a nečlenské krajiny ju začnú výrazne zvyšovať, dohoda OPEC-u bude mať na ceny ropy minimálny vplyv. S týmito krajinami majú rokovania prebehnúť budúci týždeň. (mm)

Source: **Macrobond**

Zimbabwe po hyperinflácii

Zimbabwe v roku 2009 dosiahla obrovskú hyperinfláciu (cez 79,6 mld. %), čo má negatívne dopady na ekonomiku aj v súčasnosti. V roku 2009 sa v Zimbabwe zrušila národná mena a začal sa používať najmä americký dolár a v menšom množstve britská libra a čínsky juan. Keďže import do krajiny je väčší ako export, doláre sa začali vytrácať

z ekonomiky. Centrálna banka v Zimbabwe ma len určitý počet devízových rezerv a tie klesajú. Na riešenie situácie s nedostatkom zahraničných bankoviek sa rozhodli vydať dlhopisové bankovky. V máji toto vyhlásenie spôsobilo výbery z bánk a značné protesty, kvôli obave o opätovnú hyperinfláciu. Aj napriek odporu nové platidlo bolo

schválené. Dlhopisy budú vydávané v nominálnej hodnote 2,5, 10 a 20 USD. Zimbabwe je momentálne v deflácií, ktorá taktiež krajine škodí. Ceny sa znížili o 1,4 medzироčne a stále klesajú ale pomalším tempom. (mm)

Rozpočet Slovenska na rok 2017 schválený

Štátny rozpočet na rok 2017 bol schválený parlamentom 29.11.. Deficit verejných financií má dosiahnuť budúci rok 1,29% HDP. Zákon obsahuje odsek, že ak v prípade nečakanej udalosti vznikne potreba úhrady, ktorá nie je v zákone o rozpočte zahrnutá, možno ju zabezpečiť úpravou rozpočtu respektíve rozpočtovým opatrením. V praxi to znamená presun rozpočtových prostriedkov, povolené prekročenie výdavkovej strany štátneho rozpočtu alebo viazanie rozpočtových prostriedkov čo je časové a vecné obmedzenie ich použitia. Príjmy majú byť nižšie približne o 2,277 miliardy €. Príjmy rozpočtu sú zostavené z daňových, nedaňových príjmov a aj s grantov spolu s transfermi kde najväčšiu časť daňových príjmov tvoria dane za tovary a služby čo prispieje do rozpočtu 7,745 mld. €. Nedaňové príjmy pri-

spejú 1,093 mld. €. Granty a transfery spolu 3,128 mld. € z čoho 99% tvoria zahraničné granty a transfery. Podľa zdrojov financovania vyplýva, že štát si na seba zarobí 11,824 mld. € a z prostriedkov EÚ ráta s príjmami vo výške 3,096 mld. €. Dokopy na chod všetkých ministerstiev pôjde 13,415 mld.€. Rozpočet na rok 2017 je postavený na predpokladanom raste HDP Slovenska o 3,5%. Do tejto prognózy bol zahrnutý aj Brexit čo by naša ekonomika mala kompenzovať zvýšenou exportnou výkonnosťou. Podľa prognózy nezamestnanosť sa má dostať na hranicu 9%. Hrubý dlh má klesnúť na úroveň 52,8 % HDP koncom roku 2017. Rozpočet Slovenska zaradil Brusel medzi 5 najlepších v eurozóne spolu s Nemeckom, Holandskom, Estónskom a Luxemburskom. Síce sme medzi

najlepšími ale vláda rozhodla o posunutí termínu splnenia strednodobého cieľa z roku 2017 do roku 2019. Posunutím cieľa vláda získala priestor na znižovanie deficitu ale bez nutnosti výrazných opatrení. Ďalšou negatívnou stránkou je, že vláda nepredstavila adekvátne opatrenia na konsolidáciu verejného dlhu mimo sankčných pásiem. Kladným znakom rozpočtu je, že prognóza bola schválená nezávislými výbormi plus sú tam zahrnuté aj práca projektu Hodnota za peniaze. Vyrovnaný rozpočet, ktorý sa mal dosiahnuť už v tomto roku sa tak opäť posúva na neurčito aj pri veľmi solídnom výkone ekonomiky. Navyše zakomponovanie prvku neočakávaných výdavkov nám môže hovoriť len o tom, že vláda takéto výdavky aj reálne očakáva a k šetreniu nedôjde.

Nový závod Uni-Tech na Slovensku

Automobilový priemysel je stále v rozmachu. Svedčia o tom aj mnohé investície do rozširovania výroby. Jednou z nich je aj závod juho-kórejskej spoločnosti Uni-Tech, ktorá chce v priemyselnom parku v Považskej Bystrici vyrábať zmesi na tesnenie a spájanie komponentov do automobilov. Investícia sa odhaduje na 4 mil. € (23 mil. € zisk za rok 2015). Rekonštrukcia závodu má byť dokončená v októbri budú-

ceho roka. Firma začala aj s náborom nových zamestnancov. Na začiatok ich bude potrebovať 40, avšak časom chce počet zamestnancov navýšiť o 100. Nezamestnanosť, ktorá v Trenčianskom kraji dosahuje 6,2% to však veľmi neovplyvní. Ak sa im investícia osvedčí je možné, že budú svoju výrobu rozširovať. Z Považskej Bystrici je totiž dobré spojenie s Kiou v Žiline či Hyundaiom na Morave.

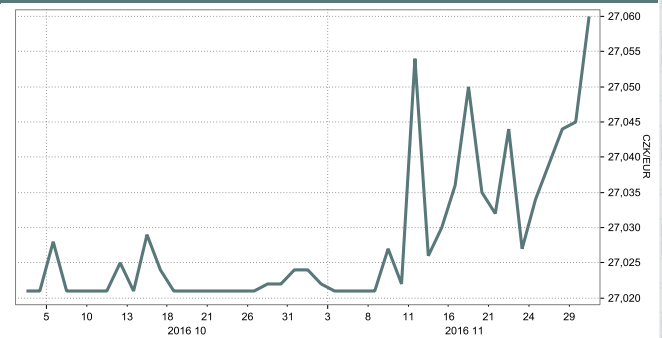
A keďže počet vyrobených áut dosahuje rekordné čísla, bude nutné aby bol dopyt po automobiloch vyrovnaný. V minulom roku sa vyrobilo na Slovensku cez milión automobilov, čo je v prepočte na obyvateľa najviac na svete. Na celkovom priemysle sa ten automobilový podiel viac ako 40%. Problémom v tomto prosperujúcom sektore môže byť nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. (sd)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

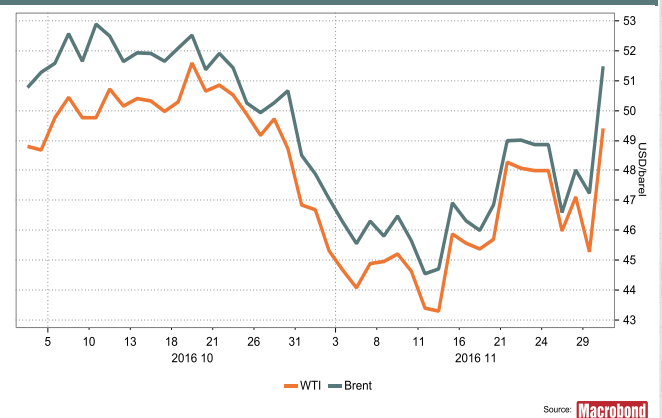
EUR/CZK

ZLATO

ROPA

SLOVENSKO

ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POLSKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

- Fúziou dvoch oceliarskych firiem, Baosteel a Wuhan Iron and Steel, vznikla v Číne najväčšia oceliarska firma. Zároveň to je druhá najväčšia oceliarska firma na svete. Spojenie dvoch firiem je už oficiálne a spoločný nový názov firmy je Baowu Steel Group. Nová spoločnosť má ročnú produkciu približne 60 mil. ton, 228 000 zamestnancov a celkový objem aktív je 730 miliárd čínskych juanov.
- Čínska železničná spoločnosť Railway Rolling Stock Corporation (CRRC) chce kúpiť českú firmu na výrobu vlakov a električiek Škoda Transportation, ktorá je najväčšia svojho druhu v strednej Európe. Odhaduje sa, že kúpa by Číňanov stála okolo 2 miliardy eur. Momentálne ešte nie sú podpísané žiadne kúpne dokumenty, ktoré by tento obchod potvrdzovali, spoločnosť CRRC svoj zámer priznala len v prehlásení pre hongkongskú burzu. Ak by sa tento obchod uskutočnil, Číňania by tak mohli vstúpiť na európsky trh.
- Americká spoločnosť Amazon, ktorá prevádzkuje internetový obchod rokuje o kúpe Souq.com. Obchod by sa mal uskutočniť približne za 1 miliardu USD. Souq je dubajský internetový obchod, podobný Amazonu. Kúpou by sa Amazon dostal aj na ázijský trh, čo by mu zvýšilo tržby. Amazon by chcel odkúpiť celú firmu, pričom Souq chcel predať najmenej 30 %-ný podiel firmy. Rokovania ešte nie sú uzavreté, môže nastať aj situácia, že nedôjde ani k 30 %-nému odkúpeniu. Keďže aj investori Souq (Tiger Global a Nasper) chcú predať svoj podiel a celkovo firma je naklonená predajú akcií, môžeme očakávať, že tento obchod sa uskutoční.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin
Bruchánik Rudolf
Csatári Erik
Demová Simona
Medvecová Miroslava

**Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk**

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT